

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
JANÁKY CSABA, LENTE GÁBOR,
NAGY GÁBOR, PAP JÓZSEF SÁNDOR,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
SZEKERES GÁBOR, örökös főszerkesztő,
ANTUS SÁNDOR, BECK MIHÁLY,
BIACS PÉTER, BUZÁS ILONA,
HANCSÓK JENŐ, JANÁKY CSABA,
JUHÁSZ JENŐNÉ, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
KÖRTVÉLYESI ZSOLT,
KÖRTVÉLYESSY GYULA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
RÁCZ LÁSZLÓ, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők

A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete

Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA

Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.

Nyomás és kötés: Mester Nyomda

Felelős vezető: ANDERLE LAMBERT

Tel./fax: 36-1-455-5050

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete

Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank

10700024-24764207-51100005 sz.

számlájára „MKL” megjelöléssel

Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft

Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti

a Batthyany Kultur-Press Kft.,

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

1251 Budapest, Postafiók 30.

Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:

SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,

1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,

e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számaink tartalma,

az összefoglalók és egyesületi híreink,

illetve archivált számaink honlapunkon

(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

Ezt a beköszöntőt kivételesen nem szerkesztői tisztemnél fogva írom: a felkérésért kaptam, mert május végén a Magyar Kémikusok Egyesületének közgyűlése megítélte azzal, hogy megválasztottak az Oktatási Bizottság elnökének.

Szeptember van: hosszú, forró nyár után tér vissza mindenki az iskolákba – tanár és diák egyaránt. Nehéz elképzelni, mit hoz a jövő, legalábbis rövid távon. En vizsont ezúttal a kicsit távolabbi jövőt kutatva néztem bele a képzeletbeli kristálygömbömbbe.

Rémisztő dolgokat láttam. Húsz év múlva a középfokú oktatás szintjén csak a vegyipari szakközépiskolákban lesz kötelező tantárgy a kémia. A gimnáziumokban a legkedvezőbb esetben is olyan lesz a helyzete, mint manapság a latin nyelv: ha megvan a szakértelem az óratartáshoz, akkor a diákok választhatják (így is csak kisebb óraszámokban, mint manapság). Mindennek az oka még csak nem is a mindenkori kormány hozzá nem értése vagy természettudomány-ellenes ármánykodása lesz, hanem az az egyszerű tény, hogy túlságosan kevés kémia tanár dolgozik majd az országban.

A kémia tanár-képzés a 21. század első évtizedének végére olyan csekély létszámokkal ment, hogy akár szűneteléséről sem túlzás beszélni. 2013-ban az osztatlan tanárképzés visszaállításával valamelyest javult a helyzet, az országban azóta közel százán kezdik el egyetemi tanulmányaikat a kémia tanári szakok valamelyikén (a kémia és vegyészmérnök BSc-szakokon közben mindig 700-nál nagyobb a felvettek száma). Hazánkban viszont 6000-nél is több közép- és általános iskola van: a mostani helyzet fenntartásához legalább évi 200 kémia tanárnak kellene végeznie (ez a szám a felvettekénél mindig jóval kisebb). Tehát a tanárképzés három évvel ezelőtti átalakítása ugyan a kritikus pont elérését néhány évvel kitolta, de magát a problémát korántsem oldotta meg.

A jelenség okairól már sok véleményt hallottam, a többségükben volt számomra is jónak tűnő meglátás. Azonban az okok mostanra másodlagos kérdéssé váltak: valamit cselekedni kellene. Nem tudom elképzelni, hogy a tanárképzés újabb nagyszabású átalakítása orvosolni tudná a problémát, szerintem ez csak további kárt csinálna. Viszont ha minden a ma látható irányba halad, a folyamat három-öt éven belül visszafordíthatatlanná válik. Ha valakinek van jó ötlete arra, hogyan lehetne a fokozatos kihaltatól megmenteni a kémia tanári szakmát Magyarországon, itt az idő: most kiabálja azt a többség fülébe.

Ha lesújtó jóslataim után az olvasó kicsit derültebb hangulatra is vágyik, e havi számunkból az ELTE kémiai diákolimpiáról írt rövid beszámolót ajánlom a figyelmébe.

Minden érintettnek sok-sok kitartást kívánok az új tanévhez.

2016. szeptember

Lente Gábor

Lente Gábor

TARTALOM

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

A Gamboa-Winkler-díj 2015. évi kitüntetettje: **Joó Ferenc** 258

Bruckner-termi előadás

Domány György: A cariprazine felfedezése (kémiai változat) 261

HAZAI KUTATÓMŰHELYEK BEMUTAKOZÁSA

Nem mehet ki a divatból. Beszélgetés **Novák Béla** professzorral 263

KITEKINTÉS

Ifj. Szántay Csaba: Milyen a „jó kutató”? – a modern gyógyszeripar elvárásainak nézőpontjából. Első rész 266

Tóth Gergely, Furtenbacher Tibor, Turányi Tamás: 2013 és 2015 között végzett kémia BSc-, vegyész MSc- és kémia PhD-hallgatóink továbbtanulási és elhelyezkedési szokásai 277

OKTATÁS

Zsigmond Ágnes, Maróti Péter: Gördülékeny átmenet a mesterképzésből a doktori képzésbe 279

ISMERETTERJESZTÉS

Lente Gábor: C'est la vie. A 2015-ös IgNobel-díjakról 282

EuCheMS Newsletter, 2016. szeptember 283

Boros László: Filatéliai kalandozások. Kozmikus sugárzás 287

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata 288

EGYESÜLETI ÉLET 290

A HÓNAP HÍREI 291

Címlap:

Jelenet a „Kémikus a kávézóban” minióperából az IgNobel-díjak 2011-es átadásán (beszámoló az MKL 2012. szeptemberi számában)